

USNESENÍ

Nejvyšší správní soud rozhodl v senátě složeném z předsedy Tomáše Foltase a soudců Jitky Zavřelové a Jana Kratochvíla v právní věci žalobce: **D. Ch. D.**, zastoupen JUDr. Matějem Šedivým, advokátem se sídlem Václavské náměstí 831/21, Praha 1, proti žalovanému: **Ministerstvo vnitra**, se sídlem Nad Štolou 936/3, Praha 7, proti rozhodnutí žalovaného ze dne 20. 11. 2024, čj. OAM-1115/BA-BA01-HA13-2024, o kasační stížnosti žalobce proti rozsudku Krajského soudu v Ostravě ze dne 31. 3. 2025, čj. 64 Az 1/2025-45,

t a k t o :

- I. Kasační stížnost **se odmítá** pro nepřijatelnost.
- II. Žalobce **nemá** právo na náhradu nákladů řízení.
- III. Žalovanému **se** náhrada nákladů řízení **nepřiznává**.
- IV. Ustanovenému zástupci žalobce JUDr. Matěji Šedivému, advokátovi, **se přiznává** odměna za zastupování a náhrada hotových výdajů ve výši **12 270 Kč**, která je splatná do 30 dnů od právní moci tohoto usnesení z účtu Nejvyššího správního soudu.

O d ů v o d n ě n í :

[1] Rozhodnutím ze dne 20. 11. 2024, čj. OAM-1115/BA-BA01-HA13-2024, žalovaný zamítl žádost žalobce o udělení mezinárodní ochrany podle § 12, § 13, § 14, § 14a a § 14b zákona č. 325/1999 Sb., o azylu, ve znění pozdějších předpisů (dále též „zákon o azylu“).

[2] Žalobce napadl rozhodnutí žalovaného žalobou, kterou Krajský soud v Ostravě (dále též „krajský soud“) v záhlaví označeným rozsudkem zamítl. Rozsudek krajského soudu (stejně jako všechna dále citovaná rozhodnutí Nejvyššího správního soudu) je v plném znění dostupný na www.nssoud.cz a soud na něj na tomto místě pro stručnost odkazuje.

[3] Proti rozsudku krajského soudu podal žalobce (dále též „stěžovatel“) kasační stížnost. Podle stěžovatele je rozsudek krajského soudu nepřezkoumatelný a vychází z nedostatečně zjištěného skutkového stavu věci. Stěžovatel je názoru, že mu měl být udělen humanitární azyl podle § 14 zákona o azylu. Stěžovatel dále nesouhlasí se závěrem krajského soudu, že

jako dlužník ohrožený nezákonnými praktikami věřitelů nepatří do ohrožené sociální skupiny ve smyslu § 12 písm. b) zákona o azylu. Z uvedených důvodů stěžovatel navrhl, aby Nejvyšší správní soud rozsudek krajského soudu zrušil a věc mu vrátil k dalšímu řízení.

[4] Žalovaný ve vyjádření ke kasační stížnosti neshledal stížní námitky důvodnými. Podle jeho názoru bylo postupováno v souladu s relevantní právní úpravou a judikaturou. Navrhl proto, aby Nejvyšší správní soud podanou kasační stížnost odmítl pro nepřijatelnost, event. zamítl jako nedůvodnou.

[5] Nejvyšší správní soud se předně zabýval tím, zda je kasační stížnost přijatelná. Podle § 104a odst. 1 s. ř. s. totiž platí, že rozhodoval-li před krajským soudem o věci specializovaný samosoudce a kasační stížnost svým významem podstatně nepřesahuje vlastní zájmy stěžovatele, odmítne ji Nejvyšší správní soud jako nepřijatelnou. Nejvyšší správní soud přijme kasační stížnost k věcnému přezkumu pouze v případě rozpoznatelného dopadu řešené právní otázky nad rámec konkrétního případu, a to i) z důvodu neexistence, nejednotnosti nebo potřeby překonání judikatury, nebo ii) v případě zásadního pochybení krajského soudu (srov. např. usnesení Nejvyššího správního soudu ze dne 26. 4. 2006, čj. 1 Azs 13/2006-39, č. 933/2006 Sb. NSS).

[6] Kasační stížnost není přijatelná.

[7] K námitkám poukazujícím na nepřezkoumatelnost odkazuje Nejvyšší správní soud na svou ustálenou judikaturu (viz např. rozsudky Nejvyššího správního soudu ze dne 4. 12. 2003, čj. 2 Ads 58/2003-75, č. 133/2004 Sb. NSS, ze dne 31. 1. 2008, čj. 4 Azs 94/2007-107, ze dne 21. 8. 2008, čj. 7 As 28/2008-76 nebo usnesení rozšířeného senátu ze dne 18. 2. 2008, čj. 7 Afs 212/2006-74, č. 1566/2008 Sb. NSS). Krajský soud postupoval v souladu s východisky označené judikatury.

[8] Krajský soud se nedopustil pochybení ani při hodnocení skutkového stavu. Krajský soud reflektoval judikurní východiska týkající se zjišťování skutkového stavu a dokazování v azylovém řízení (srov. usnesení Nejvyššího správního soudu ze dne 7. 11. 2019, čj. 2 Azs 75/2019-46, či rozsudky Nejvyššího správního soudu ze dne 20. 11. 2003, čj. 2 Azs 27/2003-59, ze dne 18. 12. 2003, čj. 5 Azs 24/2003-42, ze dne 21. 12. 2005, čj. 6 Azs 235/2004-57, ze dne 13. 8. 2008, čj. 2 Azs 45/2008-67, ze dne 27. 1. 2009, čj. 2 Azs 91/2008-66). Pokud pak stěžovatel poukazoval na nedostatečnost skutkových závěrů žalovaného, konstantní judikatura akcentuje, že *„rozsah a správnost zjištění relevantního skutkového stavu žalovaným je otázkou dokazování, které probíhá v každém řízení individuálně; z uvedené individuality pak plyne rozdílná relevance určitých dokazovaných skutečností pro následné právní posouzení, jež je projevem zde dominující zásady volného hodnocení důkazů. Typové důvody přijatelnosti vymezené pod bodem 4) písm. a) a b) usnesení Nejvyššího správního soudu ze dne 26. 4. 2006, čj. 1 Azs 13/2006-39, se vážou k otázkám právním a jejich řešení právě právním soudem, nikoli správním orgánem“*, (srov. usnesení Nejvyššího správního soudu ze dne 24. 4. 2019, čj. 2 Azs 301/2018-37, či ze dne 11. 3. 2020, čj. 2 Azs 279/2019-45).

[9] V souladu s právní úpravou a judikaturou nahlížel krajský soud i na stěžovatelem tvrzené důvody, pro které dovozoval nutnost udělení azylu dle § 12 a násl. zákona o azylu.

pokračování

Krajský soud přiléhavě akcentoval, že podle judikatury Nejvyššího správního soudu (rozsudky Nejvyšší správní soud ze dne 30. 9. 2015, čj. 6 Azs 151/2015-36, či ze dne 24. 4. 2015, čj. 5 Azs 50/2014-34) u soukromých osob jako původců pronásledování musí přistoupit také záměrná nečinnost státních orgánů či jejich neschopnost poskytovat ochranu před původci pronásledování. Jak však správně akcentoval krajský soud, o takovou situaci se v dané věci nejedná. Sám stěžovatel uváděl, že se na orgány své země vůbec neobrátil; nežádal o pomoc policii, ani nepodnikl jiné kroky k ochraně své osoby, které mu právní řád domovského státu umožňuje. Z judikatury Nejvyššího správního soudu vyplývá, že: „*neučinil-li stěžovatel žádné kroky k využití všech prostředků, které právní řád v zemi jeho původu k ochraně práv a svobod poskytuje, nelze učinit závěr, že by mu taková ochrana nebyla poskytnuta, případně že by mu sice poskytnuta byla, ale neúčinně*“, (rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 11. 3. 2004, čj. 6 Azs 8/2003-44, a dále rozsudek téhož soudu ze dne 22. 12. 2005, čj. 6 Azs 479/2004-41). Recentní judikatura přitom dovozuje, že ve Vietnamu neexistuje systémová nemožnost obracet se na orgány veřejné moci při řešení typově podobných problémů.

[10] V intencích judikatury nahlížel krajský soud i na názor stěžovatele, že náleží k sociální skupině „osob ohrožených nezákonnými praktikami věřitelů“. Již v rozsudku ze dne 18. 12. 2003, čj. 6 Azs 45/2003-49, Nejvyšší správní soud uvedl, že: „*Zákon č. 325/1999 Sb., o azylu, pojem sociální skupina nevymezuje; výkladem lze však dospět k závěru, že „sociální skupina“ se skládá z osob podobného společenského původu nebo postavení, obdobných majetkových poměrů, společenských obyčejů apod. U dlužníků tedy nelze o sociální skupině hovořit.*“ Na základě uvedeného krajský soud případně dovodil, že skutečnost, že má stěžovatel dluhy, nezakládá příslušnost k sociální skupině ve smyslu § 12b zákona o azylu.

[11] I na námitky stran udělení humanitárního azylu podle § 14 zákona o azylu nahlížel krajský soud v souladu s právní úpravou a ustálenou judikaturou Nejvyššího správního soudu. Zákon o azylu v § 14 kombinuje neurčitý právní pojem (*v případě hodném zvláštního zřetele*) a správní uvážení při rozhodování správního orgánu (*lze udělit humanitární azyl*). Výsledné rozhodnutí podléhá soudnímu přezkumu toliko do té míry, zda nevybočilo z mezí a hledisek stanovených zákonem a zda nedošlo k porušení zákazu libovůle (viz rozsudky Nejvyššího správního soudu ze dne 22. 1. 2004, čj. 5 Azs 47/2003-48, ze dne 11. 3. 2004, čj. 2 Azs 8/2004-55, ze dne 26. 8. 2004, čj. 5 Azs 170/2004-72, ze dne 11. 6. 2009, čj. 9 Azs 5/2009-65, ze dne 29. 2. 2012, čj. 2 Azs 38/2011-47, či usnesení ze dne 22. 9. 2016, čj. 6 Azs 167/2016-31, a ze dne 31. 3. 2025, čj. 6 Azs 279/2024-42). Mezi obvyklé důvody pro udělování humanitárního azylu lze zařadit např. „*udělování humanitárního azylu osobám zvláště těžce postiženým či zvláště těžce nemocným; nebo osobám přicházejícím z oblastí postižených významnou humanitární katastrofou, ať už způsobenou lidskými či přírodními faktory*“ (viz např. rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 11. 3. 2004, čj. 2 Azs 8/2004-55). Nejvyšší správní soud také setrvale judikuje, že na udělení humanitárního azylu není právní nárok (srov. rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 15. 10. 2003, čj. 3 Azs 12/2003-38, či ze dne 29. 10. 2003, čj. 3 Azs 23/2003-61). Krajský soud v přezkoumávané věci imperativy shora shrnuté judikatury dodržel.

[12] V mezích judikatury krajský soud nahlížel i na tvrzený zásah do rodinných vazeb stěžovatele. Ve vztahu k tomu, zdali mělo být při rozhodování o humanitárním azylu zohledněny rodinné vazby na území ČR, vyplývá z judikatury (rozsudky ze dne 8. 4. 2004, čj. 4 Azs 47/2004-60, a ze dne 1. 2. 2017, čj. 6 Azs 309/2016-28, bod 9, či usnesení ze dne

18. 2. 2021, čj. 5 Azs 311/2020-29, bod 14, a ze dne 11. 6. 2025, čj. 1 Azs 56/2025-31, bod 14), že sloučení rodiny, resp. zachování stávajících rodinných vazeb obecně nelze považovat za případ hodný zvláštního zřetele, pro který by mohl správní orgán bez dalšího humanitární azyl udělit. *„Důvody hodné zvláštního zřetele, jejichž zjištění je předpokladem pro udělení této formy azylu, nejsou v zákoně o azylu definovány. Nutno však dovodit, že snaha po legalizaci pobytu z důvodu společného soužití s manželem žijícím na území ČR (občanem Vietnamské socialistické republiky, který však o azyl nepožádal) je sice důvodem pochopitelným, avšak nikoliv natolik závažným a naléhavým, aby bez přistoupení dalších okolností zvláštního zřetele hodných, mohl být vnímán jako výjimečný, tedy zvláštního zřetele hodný ve smyslu § 14 zákona o azylu“*, (rozsudek ze dne 18. 12. 2003, čj. 6 Azs 45/2003-49).

[13] Krajský soud neopomenul ani argumentaci stran nutnosti opuštění České republiky a i tu vypořádal v intencích judikatury. Nejvyšší správní soud setrvale judikuje, že potřeba legalizace dalšího pobytu není zákonným důvodem pro udělení azylu (rozsudky ze dne 30. 6. 2004, čj. 7 Azs 138/2004-44, ze dne 18. 11. 2004, čj. 7 Azs 117/2004-43, nebo ze dne 16. 2. 2005, čj. 4 Azs 333/2004-69). K legalizaci pobytu slouží pobytové režimy dle zákona č. 326/1999 Sb., o pobytu cizinců na území České republiky a o změně některých zákonů (dále jen „zákon o pobytu cizinců“). Stěžovatel nenapadá rozhodnutí správního orgánu ve věci pobytového oprávnění, ani rozhodnutí o správním vyhoštění. Stěžovatel žádal o udělení mezinárodní ochrany. V posuzované věci proto nemá být hodnocena případná existence důvodů znemožňujících vycestování, nýbrž existence důvodů pro udělení mezinárodní ochrany. Jak uvedl rozšířený senát v usnesení ze dne 15. 2. 2024, čj. 7 Azs 186/2022-48, které citoval i krajský soud, *„v současné době je ochrana před vycestováním jako takovým, s ohledem na právem chráněné vazby cizince v ČR a možné negativní důsledky jejich narušení, poskytována až v řízeních o uložení povinnosti vycestovat a v řízeních o vyhoštění“*, kde je správní orgán povinen zohlednit též kupříkladu nejlepší zájem dítěte (srov. i usnesení Nejvyššího správního soudu ze dne 11. 6. 2025, čj. 1 Azs 56/2025-31, bod 13).

[14] Nejvyšší správní soud ze shora uvedených důvodů dospěl k závěru, že kasační stížnost svým významem podstatně nepřesahuje vlastní zájmy stěžovatele, a proto ji podle § 104a s. ř. s. odmítl pro nepřijatelnost.

[15] O náhradě nákladů řízení soud rozhodl podle úspěchu ve věci v souladu s § 60 odst. 1 větou první s. ř. s. ve spojení s § 120 s. ř. s. (k tomu srov. bod 53 usnesení rozšířeného senátu Nejvyššího správního soudu ze dne 25. 3. 2021, čj. 8 As 287/2020-33, č. 4170/2021 Sb. NSS). Stěžovatel nebyl v řízení o kasační stížnosti úspěšný, a proto nemá právo na náhradu nákladů řízení. Žalovanému, jemuž by jinak právo na náhradu nákladů řízení o kasační stížnosti svědčilo, soud náhradu nákladů řízení nepřiznal, neboť mu v řízení o kasační stížnosti žádné náklady nad rámec běžné úřední činnosti nevznikly.

[16] Nejvyšší správní soud ustanovil usnesením ze dne 19. 5. 2025, čj. 22 Azs 76/2025-29, zástupcem stěžovatele JUDr. Matěje Šedivého, advokáta. Náklady v podobě odměny ustanoveného zástupce a náhrady hotových výdajů platí stát. Odměna stěžovatelova zástupce byla stanovena za dva úkony právní služby podle § 11 odst. 1 písm. b) a d) vyhlášky č. 177/1996 Sb., o odměnách advokátů a náhradách advokátů za poskytování právních služeb (advokátní tarif), ve znění od 1. 1. 2025, spočívající v převzetí právního zastoupení a podání kasační stížnosti Zástupci stěžovatele tak náleží odměna ve výši 9 240 Kč (§ 7 bodu 5 ve spojení s § 9 odst. 5 advokátního tarifu a usnesení Nejvyššího správního soudu ze dne 29. 7.

pokračování

2025, čj. 9 Azs 99/2025-26, či ze dne 26. 6. 2025, čj. 4 Azs 17/2025-42). Vedle toho má zástupce stěžovatele též právo na náhradu hotových výdajů ve výši 900 Kč (§ 13 odst. 4 advokátního tarifu). Zástupce stěžovatele je plátcem DPH, a proto se přiznaná částka navyšuje o 21 %, tedy o 2 130 Kč. Celkově tedy ustanovenému zástupci přísluší odměna za zastupování stěžovatele v řízení o kasační stížnosti ve výši 12 270 Kč. Tuto částku mu Nejvyšší správní soud vyplatí do 30 dnů ode dne právní moci tohoto usnesení.

P o u č e n í: Proti tomuto usnesení **n e j s o u** opravné prostředky přípustné.

V Brně 13. srpna 2025

Tomáš Foltas
předseda senátu